

Letenyei László

Bashi, egy újonnan felfedezett nép a Fülöp-szigeteki tenger két partján

Kutatástörténeti értékelés Benedek Dezső *Az ősök éneke* című könyvéről

Majd harminc év elteltével írni egy kötetről¹ szokatlan dolog. De több okom is van rá. Egyik, hogy méltatlanul elfeledett műről van szó, amelyről magyar, de angol nyelvű recenzió sem készült. A másik, hogy egy lebilincselő írásra bukkantam. A könyvben sok szó esik szabad-tüdős búvárhalászatról, és a könyvet olvasva, úgy érzem, mintha magam is *kono*-kagylóvadász volnék, aki most váratlanul egy igazgyöngyre lelt. Továbbá van egy harmadik okom is: ezzel az írással a Kolozsivárról elszármazott Benedek Dezső nagyszerű tudományos életművének egészére is rá szeretném irányítani a figyelmet.

Elismerem, hogy elfogult vagyok az antropológiai (és néprajzi, etnológiai) irodalommal kapcsolatban: a jó terepmunka-beszámolókat sosem tudom megenni. Ilyen olvasmányélményem azonban már régen volt: a kötetet szó szerint nem tudtam letenni addig, amíg ki nem olvastam. Meglátásom szerint a kötet a szerző tudományos alaposága, és ezzel egyidejű olvasmányossága révén a legkiválóbb tudományos írók sorába emeli (diszciplinától függetlenül). Kétségtelen, hogy az olvasmányos társadalomtudományos munkák mezőnyében Barabási Albert László (és más szerzők, például Yuval Noah Harari, Jared Diamond, Michio Kaku stb.) magasra emelik a léceket, van viszont egy olyan szempont, amelynek alapján Benedek Dezső közülük is kiemelkedik: személyes, megkérdőjelezhetetlen helyismerete, tereptapasztalata. Ez az, amit senki nem vitathat el tőle, az antropológustól.

Óvatosságra intem ugyanakkor az olvasót: egy izgalmas írásról is lehet unalmasan írni, ezért mindenki jobban jár, ha az eredeti kötetet veszi a kezébe.

Az elfeledettség homálya

Benedek Dezső könyvét, szégyenszemre, nem ismertem. Azért szégyenszemre, mert a kötet 1991-ben jelent meg, lett volna időm tehát belenézni. A mentségem az lehet, hogy bár Benedek Dezső az USA-ban él, a Pennsylvania Egyetem professzora, és a kötet angol nyelvű, mégsem

Letenyei László (1970) – kulturális antropológus, egyetemi docens, Corvinus Egyetem, Budapest, BBTE, Kolozsivár, llt@uni-corvinus.hu

Jelen tanulmány megszületését a Tajvan-ösztöndíj (Taiwan Fellowship) támogatta.

¹ Benedek Dezső: *The Songs of the Ancestors: A Comparative Study of Bashitic Folklore*. Taipei, Taiwan. 1991. SMC Publishing Inc. Aborigine Monograph Series 2.

kézenfekvő rátalálni. Nem találtam róla angol nyelvű recenziót, és a műre való hivatkozások száma a Google Scholar szerint is csak két számjegyű. Bár a kolozsvári származású szerző később, az amerikai tudományos karrier során sem tagadta meg magyarságát, hiába keresnénk a szerzőt vagy művét (egyebek közt) Kézdi Nagy Géza magyar antropológiatörténeti könyvében (2008)², a sokszerzős magyar antropológiai lexikonban (2010)³, vagy Sárkány Mihály kiváló, az 1990 utáni magyar etnológiát bemutató tanulmányában⁴. Ez utóbbiba a szerkesztési elvek miatt sem férhetett be, hiszen a szerző célkitűzése a magyarországi kutatók külföldi terepmunkáinak bemutatása volt.

A *bashi* népnév

A *bashi* (magyar fonetika szerint: *bási*) népcsoportot vagy kultúrát sem ismertem, de erre is van mentségem. A népcsoport ezen a néven nem ismert.⁵ A *bashi* népelnevezést Yukihiro Yamada nyomán⁶ éppen Benedek professzor javasolja, a téma alapos körüljárása alapján, két olyan népcsoportra, amely csak földrajzilag és politikailag különül el egymástól, de valójában egy népcsoport. A népcsoport tagjait egy tengersizoros és ezzel egy országhatár választja el egymástól. A Bashi-szoros (Bashi Channel), Tajvan és a Fülöp-szigetek között, közelebről az Orchidea-sziget (Tajvantól délre) és a Batan-szigetek (a Fülöp-szigetek legészakibb csoportja) között húzódik. A tajvani népcsoportot⁷ *tao* néven említi a helyi szakirodalom, a néprajzi múzeumok és az őshonos népek politikai szervezetei. Benedek professzor, könyvében (helyesen, az önelnevezésük alapján, illetve a japán antropológiai hagyományba illeszkedve) a *yami* (magyarosan: *jámi*) népnévet használja. A tőlük délre élő népcsoport tagjai tíz kisebb-nagyobb szigeten élnek, és nyelvészeti besorolásuk szerint az *ivatan* nyelvcsoporthoz tartoztak. Benedek, aki nyelvész is, ezt a besorolást elnagyoltnak tartja, és rögtön a kötet elején (3–4. old.) pontosítja: az *ivatan* nem nyelvészeti, hanem földrajzi meghatározás, és két egészen különböző nyelvet mos egybe, ezért pontosabb batáni és babuyáni nyelv(ek)ről beszélni. A batáni nyelvet Batan szigetén (pontosabban egy 10 szigetből álló szigetcsoporthoz) beszélik, és mind a nyelvük, mind a kulturális önazonosságuk megkülönbözteti őket a babuyánit beszélőktől. De még pontosabb, ha a *yami* és batáni nyelvet (és kultúrát) egységes névvél illetjük. Mivel ilyen ön-elnevezés nincs, ilyen nyelv és kulturális örökség azonban van, ezért javasolja Benedek Dezső a *bashi* új megnevezést. Már önmagában ez a nyelvészeti felfedezés megérdemelné a nagyobb elismerést.

A *bashi* népnév megalkotásával elmondtam a könyv fő üzenetét. A kötet inentől mást sem tesz, mint a fenti hipotézis igazolására törekszik: egy nép ez, nem pedig kettő, csak ott húzódik (hullámmozik) közöttük az az országhatár, ami miatt a közelmúltbeli történelmük más-más irányt vett.

² Kézdi Nagy Géza: *A magyar kulturális antropológia története*. Bp. 2008. Nyitott Könyvműhely Kiadó

³ A. Gergely András – Papp Richárd – Szász Antónia – Hajdú Gabriella – Varga Andrea (szerk.): *Antropológiai – etnológiai – kultúratudományi kislexikon*. MTA PTI Etnoregionális Munkafüzetek 108. Bp. 2010.

⁴ Sárkány Mihály: *Hungarian Ethnographers in Non-European Territories – a Revival after 1990*. Acta Ethnographica Hungarica LXI(2016). 1. 13–34.

⁵ A könyv címében nem szerepel utalás Tajvanra vagy a Fülöp-szigetekre, ezért számomra a könyv kézbevétele előtt kimondottan meglepetésvolt a *Bashi* szóval kapcsolatos áthallás a török nyelvekből: 'basa', 'pasa', azaz 'fő, vezető'. Bashi-Bozouk volt pl. a rosszhírű török szabadcsapatok ('fejetlenek', 'vezető nélküliek') közismert beceneve.

⁶ Yukihiro Yamada: *Fishing economy of the Itbayat, Batanes, Philippines with special reference to its vocabulary*. Asian Studies V(1967) 1. szám

⁷ Tajvan alatt mi, kívülállók, egy országot értünk, Tajvanon viszont a „Tajvan” kifejezés csak a főszigetre vonatkozik, amely pl. az Orchidea-szigetet nem foglalja magába. Tajvani Tao népcsoportról írni egyszerűsítés, ami jelen tanulmányban segíti a megértést, de hasonlóan pontatlan, mintha például Belfast kapcsán angliai irekről íránk.

A néprajzi-antropológiai irodalom eddig nem vette tekintetbe azt, hogy ez a két nyelv egy nép is lehet. Az egyik (a *tao*) tudományos kutatása a tajvani őshonos népeket tárgyaló szakirodalomba tartozik (amely szorosan kapcsolódik a kínai etnológiai irodalomhoz, de jelentős japán néprajzi kutatásokra is épít), a másik (*ivatan* nyelvcsoport) pedig a Fülöp-szigetéről szóló szakirodalomba, amely egykoron a spanyol tudományosság, majd a 20. században alapvetően az amerikai antropológia hagyományába illeszkedett. Egyazon népcsoportot a két országban külön-külön neveken tárgyaltak (*tao* törzs, illetve *ivatan* nyelvcsoport), hát ki gondolta volna, hogy ezek esetleg rokonok, sőt, hogy a kettő egy és ugyanaz? Pontosabban: az *ivatan* az kettő, batáni és babayan, amelyből az egyik, a batáni rokon (sőt azonos!) azzal a másik néppel, amelyet Tajvanon *tao* vagy más néven *yami* néven ismer a szakirodalom. Hát igen, ehhez kellett egy kisebbségben élő magyar, hogy ezt gondolja. Benedek Dezső számára nem volt elképzelhetetlen az a hipotézis, hogy egyazon népcsoport tagjai akár két külön országban is, egymástól akár 500 km-re is lakhatnak.

Az örvény

Benedek Dezső könyvének tudományos lényegét, újszerűségét a fentiekkel voltaképpen elmondtam, de ettől a kötet még nem lenne szórakoztató is. A kötet lényege a *yami* és a *batáni* valóság aprólékos leírása, ami rendkívül érdekes. Erre vonatkozóan itt alább csak egyetlen példát, a *yami* polipvadászatról szóló beszámolót (pp. 20–23) engedjen meg az olvasó:

A *yami* halász, amikor épp halászati tilalmi időszak van (ti. februártól június végéig csak repülőhalra szabad halászni, mert szigorú tabuk szabályozzák a tengeri halászatot, hogy az távlatilag is fenntartható legyen!), akkor a halászok csak *kono*-kagylót vagy más tengeri gyümölcseket szedegethetnek, és mellesleg polipra is vadászhatnak. A *yami* a polipot szabadtüdő merüléssel cserkészik be. Mi, kívülállók talán észre sem vennénk a polipot, mert nemcsak a színét tudja változtatni, de a bőre textúráját is, amivel kiválóan alkalmazkodik rejték helyéhez, például egy korallbarlanghoz, ahonnan jószerivel ki sem látszik. Az első kihívás tehát: észre kell venni. Ezután a halász egy horgot akaszt be a polipba, és elkezd kirángatni a kuckójából. Ha ez sikerült, akkor következő lépésben igyekszik megszabadulni a poliptól: egyrészt a bűvárnak fel kell mennie a felszínre levegőért, másrészt pedig a polip mérgező tintát lövell ki, és egyébként is gyakorlottabb az embernél víz alatti testharcban. Nyolc csápja biztosan és koordináltan mozog, és bár ebből kettővel a testébe szorult horgot igyekszik eltávolítani, a maradék hattal még mindig dühödten fog, ragad, fojtogat és csalánozik. Bizonyos méret feletti polip ellen a bűvárok nem is állnak ki egyedül: olyankor többen is körbeveszik, kirángatják a barlangjából, és megkötözik. A kisebb poliphoz azonban a magányos halász is visszatér, és a horognál fogva elkezd a felszín felé rángatni. Amikor a polip kibukkan a felszínre, akkor jön a legveszélyesebb rész: a halász csókja. A halálos csókot, azaz harapást a halász a polip egyetlen sebezhető testrészére adja: a szemére. Ha sikerült átharapnia a polip szemét, akkor végetért a küzdelem. Az állat azonnal elpusztul, és innentől kezdve a halász bármit megethet vele, azaz felvagdossa, konyhakészre készíti, stb. Ha azonban a polip a gyorsabb, akkor az eddigi fegyverein, a mérgező tintán és a csalánozó csápokon kívül beveti titkos fegyverét, a közelharcban használt szájnilyását is (angol eredetiben: „csört”). Az ember és a polip harcában tulajdonképpen az győz, aki először harap!

A jelenet olvasása közben egyszer csak feltűnt, hogy a hivatkozások egy ideje elmaradtak, nem jöttek a tudományos szövegeknél megszokott ritmusban (2-3 hivatkozás egy átlagos oldalon, és lényegesen több az elméleti bevezetésben). Néhány lappal odébb megtaláltam a választ: a szerző felvételei között voltak a polipvadászatot lépésenként megőrkítő víz alatti felvételek is. Micsoda újszerű dolog lehetett ez a terepmunka idején, 1984-ben! Ezek szerint azért hiányoztak a hivatkozások, mert ez az aprólékos leírás a szerző primőr terepmunkájának élménye. Mai adatkezelési szokásaink szerint: idézet a terepmunka naplóból.

Egy kisebbségi magyar nézőpontja

Benedek Dezső kisebbségi magyar szemmel tekint a vizsgált tajvani és Fülöp-szigeteki népcsoportra. A 642 oldalas kötet első oldalának első bekezdéseit idézem: „Tajvanon, azaz a Kínai Köztársaságban a yami népcsoport tagjai hivatalosan: kínaiak. A nyelvüket nem egy külön nyelvnek, hanem csak egy dialektusnak tekintik. A yami gyerekeknek a szigetre érkezett tanítók először is azt tanítják meg, hogy az iskolában csak a pekingi mandarint szabad beszélni, mert az a művelt nyelv és az államnyelv is, az anyanyelvük, a yami pedig valami illetlen dolog, egy dialektus (*fang jen*) amit tartsanak az iskola falain kívül. A hagyományos yami életmódot a tanárok egyszerűen vadságnak tekintik, az ágyékkötőt pedig egy kimondottan obszcén szokásnak tartják.” Vajon, ha a szerző a saját kolozsvári gyermekkorának iskolai élményeit írná le, vagy a moldvai magyar iskolázás múltjáról írna, hány szót kellene megváltoztatnia?

Hogyan járulhat hozzá a felfedezés a bashik identitásának és boldogulásának erősítéséhez?

A túlszáron, azaz a Fülöp-szigetek legészakibb szigetvilágán élő néptöredék, a batáni, más szempontból ugyan, de szintén egy akkulturációs folyamat részese. Batáni írásbeliség, így anyanyelvi iskolai oktatás nemigen van (kivéve néhány katolikus katekizmust, amiket dominikánus hittérítők jó száz éve vetettek papírra). Az érem jó oldala, hogy bár a batáni nyelvi közösség ugyan nem túl nagy, de a számtalan apró szigetet és nyelvet magába foglaló országban mégis egyenrangúnak számít, nem pedig kisebbséginek. A Fülöp-szigeteken a helyben beszélt nyelvet minden népcsoport szabadon használhatja, sőt nincs egyfajta modernizációs kényszer sem, amely az életformaváltást sürgetné. Tajvanon az 1980-as években még eltiltották az őshonos gyermekeket a helybeli megélhetést biztosító tudás megismerésétől, ezért ma a yami közösség jelentős része a tajvani főszigeten dolgozik, és végső soron a globális munkaerőpiacba ágyazódik be, de nem ismeri a fenntartható helyi halász- és farmgazdaság fortélyait.

Az érem másik oldala, hogy a Fülöp-szigeteken az „angol nyelvi kultúra” – ahogyan Florentino H. Hornedo, Benedek Dezső helyi forrása és adatközlője fogalmaz – folyamatos hatást gyakorol a „folklórkultúrára”.⁸ Manila modern, angol nyelvű közege a helyi közösség tagjai számára is kulturális minta. A Fülöp-szigeteken ráadásul az európai hatás és a modernizáció

⁸ Florentino H. Hornedo: *Laji: an Ivatan Folk Lyric Tradition*. University of Santo Tomas, Manila 1979. 45.

kihívásai több évszázados múltra tekintenek vissza, ami miatt a helyi kultúra, például a helyi monda- és hiedelemvilág sok szempontból hiányosabb, töredékesebb, mint Tajvanon, sőt itt egyes dallamtípusok is eltűntek vagy átalakultak.

Az akkulturációs hatás sokszor indirekt. A tajvani yami zene például kizárólag énekes, nem használnak semmilyen hangszert, még ütős vagy idiofon hangszereket sem. Tulajdonképpen nem is zene vagy ének, inkább ritmusos verselés, amelyről nehéz eldönteni, hogy mondják, éneklük vagy skandálják. A legfontosabb verstípus a *rawod* (ejtsd: *raúd*), amelynek közös éneklése közben a verset sokáig (percekig) szavalják. Az egy levegővétellel való sokáig verselés tudománya egyszerre közösségi aktus és egyéni virtus. Ennek a dallamtípusnak Benedek szerint fiziológiai alapja is van: a mindennapi szabadtüdő merülés miatt a yamik tüdőkapacitása megnőtt. Aki sokáig tudja mondani a verset, az nyilván nagy tüdejű remek bűvár, amit a közösség nagyra értékel.

A Fülöp-szigeteken azonban a spanyol uralom alatt megtanult új halásztechnikák és a korszerű hálók használata miatt fokozatosan eltűnt a mindennapi szabadtüdő merülés szokása, ezzel együtt csökkent az ott élők tüdőkapacitása, és már nem tudnak *rawod* szövegeket verselni. A *rawod* helyét a *laji* vette át, ahol az énekhang hosszan kitartott szerepét egy hangszer vette át (illetve Ivatan szigetén az *abayren*, amin szintén érződik a *laji* hatása; pp. 199–200). A hangszerelés miatt sérültek a dallamok szövegei, elvesztek vagy töredékesé váltak az ősi eposzok. Érdekes módon tehát, ha a Fülöp-szigeteki batániaiakra újra szeretnék tanulni a három évszázada elveszített ősi szövegeiket, akkor ezt a Tajvanon élő yamiktól tudják visszat tanulni.

Az eposzok

Amikor úgy fogalmaztam, hogy a könyvet egy ültő helyemben elolvastam, ezt csak képletesen értettem, hiszen csak félig volt igaz: a 642 oldalas kötet első fele a 222. oldalig tart, ezt a függelék követi, amely a bashi folklórszövegek eredeti gyűjtése, eredeti nyelven, illetve egy angol szó szerinti és egy értelmező fordításban. Magukat az eposzokat nem olvastam el, ám a szerző mindegyik után ír egy rövid értelmezést, amelyben elmagyarázza az eposz cselekményét. A könyvnek ez a része tiszteletet parancsoló folkloristamunka, amely talán az utolsó pillanatban, a nyelvváltás előtti évtizedek egyikében juttatta hozzá az anyanyelvi írásbeliséggel nem rendelkező bashi népcsoportot a saját múltjukat idéző eposz-gyűjteményhez.

Találkozásom Benedek Dezsővel

A szerzővel csak a könyv elolvasása után vettem fel a kapcsolatot, majd ezt követően egy budapesti kávézóban találkoztunk, amikor az USA-ból Kolozsvárra tartott éppen. Személyes küldetésének tartja, hogy Kolozsváron rendszeresen oktasson, és nem távoktatásban, hanem személyesen (igaz, tömbösítve, azaz egy-két hét alatt tartva az órákat). Ebben a félévben a pszichológia szakos hallgatóknak oktatott kulturális antropológiát. Bár Kolozsváron nem oktatja, Benedek Dezső nyelvészeti munkákat is írt. A kínai és a bashi nyelveken kívül a koreait is magas szinten beszéli. Vegyes házasságban él, felesége koreai, gyermekeik, Anikó és Paul magyarul is beszélnek.

A félórásra tervezett beszélgetésünk majd két órára nyúlt, ami alatt a terepkutatás néhány fontos részletét osztotta meg velem. Elmondása szerint terepmunkája négy évig tartott, de ezután még két félévre visszament az Orchidea-szigetre. Samuel P. Bayard hívta fel figyelmét (196.), hogy az általa gyűjtött történetek (eposzok) gondolatrítmusa a dallammal kísért versekre emlékeztet. A szöveg ugyan általában ritmusos, de nem ez a lényeg (Bayard szerint), hanem az ún. verselési mérték (*poetic meter*). Vannak olyan töltelékszavak, másutt is használható fordulatok, sorok az eposzokban, amelyeket az előadó több helyre is be tud toldani. Ennek akkor van igazán jelentősége, ha a versnek dallama is van: akkor is kell énekelni valamit, ha nem jut eszünkbe a dalszöveg. Az Orchidea-szigeten azonban nem voltak ismertek a szövegek dallamai – mint ahogy Batánon a szövegek nem voltak ismertek. Ennek a pót-kutatásnak az eredménye a yami versek és a batán dallamok összefüggésének megállapítása, egyes esetekben megfeleltetése volt.

Beszélgetésünk ezután a bűvárhalászatra terelődött, amely sok yami családnak a mindennapi betevőt jelentette az 1980-as években. Talán pontosabb bűvárvaszatról írni, hiszen a szabad-tüdős bűvárok elsősorban nem halat, hanem polipot zsákmányoltak, vagy kagylót gyűjtöttek. „A yamik hagyományos életformája egy vékony pengeélen billegett, az állandó éhezés és az éhhalál között” – fogalmazott Benedek Dezső. A négy év alatt ő maga is kitanulta a szabad-tüdős bűvárkodás fortélyait – nem is tehetett mást, ha valóban résztvevőként akarta megfigyelni a helyi közösséget. Részben a tengeri diétának és a sok úszással töltött éveknek köszönheti időskori jó egészségét – avatott be a saját titkába is. A jelen sorok írásakor 70 esztendő professzor aktivitására jellemző, hogy egyetlen budapesti napját egymást követő találkozókkal töltötte, mintha a jetlag-jelenség, az időzónabetegség⁹ nem is létezne számára.

Összefoglalás gyanánt

Benedek Dezső kutatásának egyik elvitathatatlan érdeme, hogy beazonosított egy népet, amelyet évszázadokig két eltérő néptörődéknek tartottak. Az olvasó számára a nyelvi, folklór és életformára vonatkozó részletes adatok ismertetése után nem marad kétség, hogy valóban egy közös gyökerekkel rendelkező népcsoportról van szó a Bashi-tengerszoros két oldalán.

A másik érdeme pedig az aprólékos folkloristamunka: a bashi nép mitológiai kincsének, hőseinek gyűjtését Benedek talán a 24. órában kezdte meg. Kétségtelen, hogy ez a gyűjtőmunka és ez a felfedezés sokat segíthet a bashi népcsoportnak a saját 21. századi identitáskeresésében.

Az 1991-ben megjelent kötet rossz csillagzat alatt született. Bár Benedek elképzelése szerint a könyvet helyben kellene használni (ezért választott egy tajvani kiadót egy amerikai helyett), ez a várakozása nem vált be: a félreeső kiadás nem került be a nemzetközi tudományos vérkeringésbe, ami részben magyarázatot adhat a nemzetközi kitekintésben is alacsony idézettségre, elismertségre. A bashi folklóról Benedek professzornak 2011-ben egy másik gyűjtési anyaga is megjelent önálló kötetként, ám a nemzetközi tudományos vérkeringés szempontjából szintén félreeső helyen, Budapesten.¹⁰

⁹ Időzónaváltás-szindróma, a nagy repülőutak után az időzónák hirtelen váltása miatti alvászavar és fáradtság.

¹⁰ Benedek Dezső: *The Story of Simina Vuhang: A Stone Age Odyssey. A book on the history of development of human consciousness, based on narratives of the Yami of Irala, Orchid Island, of Taiwan, The Republic of China*. Bp. 2011. Akaprint Kft. Printers for the Hungarian Academy of Sciences.

A tudományos életmű recepcióját tekintve, fontos szempont az is, hogy a két részre, két országba szakadt nép egységes képe nem esik egybe semmilyen politikai törekvés fő áramával: sem a jogaikért kiálló (és szép eredményeket elérő), ám saját egyediségüket hangsúlyozó tajvani őshonos népek mozgalmával, sem a tajvani és a Fülöp-szigeteki politika fő áramával. Szemben például szűkebb pátriánkkal, a Kárpát-medencével, ahol a határon átnyúló együttműködések erősítése egy közös európai célkitűzés, amelyre a Magyarország és a szomszédos országok meghatározott keretek között eurómilliókat költenek, Tajvan és a Fülöp-szigetek viszonyában még sok víz fog lefolyni a Bashi-szoroson, amíg a rokon néptörzsek nemzetpolitikai hasznát felismeri valaki.

A holisztikus szemléletű (azaz a yami és batáni kultúrát és társadalmat a maga teljességében bemutató) mű nyelvezetét tekintve is kevésbé „trendi”: nem relativizál, nem posztmodern álláspontból próbálja megérteni a helybeliek szándékait, hanem menti, ami menthető: folklóranyagot, népi eposzok szövegeit. Biztos vagyok benne, hogy sok más kortárs antropológiai szöveg fog a feledés homályába süllyedni, amikor a Benedek Dezső által gyűjtött eposzokat még mindig, vagy egyre gyakrabban veszi majd elő (néhány generáció múltán) a hálás utókor.

Bashi, a Recently Identified Ethnic Group on Both Sides of the Philippine Sea. A Late Review on *The Song of the Ancestors* (1991) of Dezső Benedek.

Keywords: cultural anthropology, Taiwan, Orchid Island, Batan Island, Philippines, the ethnic group Bashi, the ethnic group Yami (Tao), the mythology, the epic folklore

Dezső Benedek, Cluj-Napoca-born American cultural anthropologist, folklorist and linguist spent four years of fieldwork in the 1980s in South East Asia. One of the indisputable merits of the research is that it has identified an ethnic group (the Bashi) that has for centuries been regarded as two distinct fragments of people: the Yami (also known as Tao) on the Taiwanese Orchid Island and the Batan on the Northernmost archipelago of the Philippines. Benedek began collecting the mythological treasures and epics of the Bashi people at the very last moment. There is no doubt that this discovered folklore can greatly help the Bashi in their search for 21st century identity. I am sure that many other contemporary anthropological texts will sink into oblivion when the epics collected by Dezső Benedek are still, or increasingly (in the course of a few generations) recited by grateful posterity.